

BÍRÓ FERENC

SEMÉLYNEVEK KÖRÜSLADÁNY FÖLDRAJZI NEVEIBEN

A földrajzi nevek tipológiájában külön csoportot alkotnak -- a csak köznévi elemekből állóktól elkülönítve -- a személynévi eredetű tagból álló, a személynévekből származó, a személynéveket is tartalmazó alakok. Az ilyen típusú földrajzi nevek szerkezetét vizsgálva azt láthatjuk, hogy egy részük pusztán személynévvvel mutat egyezést, más részüket viszont személynév és köznévi elem(ek) együttese alkotja (vö. INCZEFI 1970, 31--34).

LŐRINCZE LAJOS (1967, 15--17) fontosnak tartja tájanként, településenként megvizsgálni a személynévvvel való névadási szokások, névadási módok történetét; bemutatni az egyes idetartozó névtípusok keletkezését, elterjedését, változását, a személynévek különböző formáinak a névadásban betöltött szerepét. Ez a dolgozat az ő elképzeléseinek, javaslatainak a megvalósításához próbál apró adalékokkal szolgálni egy község személynévi eredetű földrajzi neveinek a bemutatásával.

Körösladány (Békés megyei község) élő és történeti földrajzi neveit összegyűjtve, az egyes nevek keletkezését, felépítését, szerkezetét is vizsgálni fogom. A teljes névanyagon belül a személynévi eredetűek meglehetősen magas száma indokolja a más eredetűektől való elválasztásukat, az önálló fejezetben való feldolgozásukat. Ebben a személynévek felhasználásával keletkezett földrajzi neveket további alcsoportokra bontva rendszerezem az alkotóelemek szófaji, alaki felépítése szerint. Így a jelen kis összegzés a Körösladány földrajzi nevei rendszerét feldolgozó munkának egy fejezete lehet majd.

A községben a személynévi előzményt (is) tartalmazó földrajzi nevek keletkezésének az alapja az esetek többségében a valóságos birtoklás. A környezet a tulajdonos (esetleg több közül az egyik) nevével jelöli vagy különbözteti meg a táj egy részletét a másiktól.

A magyar nyelvben a valóságos birtoklás kifejezésének régi formája

az, amikor a birtokos neve minden toldalék és járulék nélkül válik földrajzi névvé (LŐRINCZE 1967, 15). Ilyen esetben a puszta embernév névátvitel útján lesz egy-egy földrajzi egység jelölőjévé. Az efféle lefró és információs érték nélküli jelnévnek tehát sem községi jelentése, sem területábrázoló funkciója nincs, csak identifikál (vö. J. SOLTÉSZ 1979, 83).

A személynév a kételemű földrajzi névben lehet alapelem és megkülönböztető elem egyaránt. Ha a személynév alapelem, a köznévi pedig megkülönböztető elem, akkor a köznévi előtag a csupán köznévi tagokból álló nevek előtagjához hasonló szerepű. Leggyakrabban az alapelem nagyságát, minőségét, korát, helyzetét, alakját, helyét határozza meg. Ha viszont a köznévi tag az alapelem, akkor a csak köznévi tagokat tartalmazó nevekkel azonos jellegű tipológiai alaprendszerbe foglalhatók (vö. INCZEFI 1970, 75).

Külön csoportba sorolhatók a három- vagy többeleműnek minősített és személynévi előzményt is tartalmazó földrajzi nevek. (Ezek keletkezéséről, a nevek elemeinek egymáshoz való viszonyáról a harmadik csoport tárgyalásakor lesz szó.)

E három nagyobb csoporton belül a személynevek alkotóelemeinek, illetve a személyneveknek és a közneveknek az egymáshoz való viszonyából adódó alak-, mondat- és jelentéstani különbségek a személynévi helynevek rendszerében sok alcsoport felvételét kívánják meg. A felosztás elkészítésekor SZABÓ T. ATTILA, KÁZMÉR MIKLÓS és INCZEFI GÉZA rendszerezései szolgáltak alapul. Jónéhány elnevezésről azonban úgy véltem, hogy azok külön csoportba vagy alcsoportokba oszthatók be. Ez főként a három- vagy többelemű nevekre vonatkozik. Az ilyen nevekben a személynév nem közvetlenül vált földrajzi névvé, hanem korábban egy másik (rövidebb alakú) név részévé lett, majd ez a földrajzi név bővült egy újabb elemmel összetettebb földrajzi névvé.

Szintaktikai viszonyaikról megállapítható, hogy a két- és többelemű nevek tagjai között jelzői kapcsolat van, mégpedig vagy birtokos, vagy minőségjelzői.

Az összegyűjtött személynévi előzményű nevek döntő többsége külterületi helyet jelöl, ezért nem tartottam szükségesnek, hogy az aránytalanul kevés belterületi nevet azoktól elszakítva rendszerezem. (A belterületre a név után zárójelben bt. rövidítés utal.)

Nem szerepelnek a felosztásban az utcanevek, mivel minden személynevet tartalmazó utcanév hivatalos (mesterséges) névadás eredménye.

A tanyanevek közül elsősorban a történetieket vettem számba, az élők közül csak annyit és olyanokat, amennyi és amilyenek a különböző típusok bemutatásához szükségesek voltak. Úgy gondolom, ezek a nevek csak a terjedelmet növelték volna, de új típust már nem jelentett volna egyik sem.

A nevek köznyelvi és mai helyesírású alakjukban kerültek a rendszerezésbe, a történetiek (zárójelben) a források eredeti írásmódjával is, ha az eltér a maítól. A történeti nevek után zárójelben közlöm a forrásjegyzékben szereplő megfelelő sorszámot és az oldalszámot. A már nem élő történeti nevekre X jel utal.

A római számmal jelölt három fő csoporton belül az alcsoportok elkülönítése az összetevők szófajai és alaki elemei szerint történt. Így az alcsoportok élén -- a betűjel vagy a sorszámnév után -- ezek megnevezése található.

I. Pusztá személynévből alakult egyelemű földrajzi nevek

KÁZMÉR MIKLÓS (1957, 45, 55) az itt felsorolt nevekhez hasonlókat részben egyszerűen alapelemeknek, részben 0 fokú -- ún. tapadásos jelentésátvitellel utótagjukat elveszítve megrövidült -- alapelemeknek tekintette. Különösen a régi nevek esetében ezek szétválasztása lehetetlen, így ezzel a dolgozat nem is foglalkozik.

Körösladányban egy-egy földrajzi egység neveként állhat(ott):

A) Pusztá keresztnév, illetve egyelemű személynév:

1. Női: Mária.

2. Férfi: X Károly (27: Carol), X Iván (30), Gyula (26), Gyulai (28).

B) Férfi szentnév (becézve is): X Szentmihály (4: Zentmihal), Jézuska.

C) Pusztá családnév: Andrócki, Bak, X Bocskai (28), X Bögře (19), Cibulka, Cserepes (42), Csiga, Csillag, Egeresi, Fazekas, Földvári, Hímer, X Kárász (37), Kardos, Marek, Mizák, Pap, Szarka, Vad, Vajna. (Ezek bizonyosan többelemű nevekéből keletkeztek utótagjuk lekopásával. A Kardos nevű területet például néhány évtizede Kardos(ék) földjének, Kardos-féle földnek, a rajta álló épületet pedig Kardos-tanyának nevezték.)

D) Családnév + keresztnév (becézve is): Nagy Elek, Kis Laci, Lajos Pali, Szabó Laci.

E) Ragadványnév + családnév: Réz Pap.

F) Családnév + családnév: Kéki-Boda, Dorogi-Molnár, Major-Bíró, Makra-Csonka, Tóth-Aranyi.

A C, D, E, F pontokban felsorolt élő neveket az 1960-as évek elejétől a község egyik termelőszövetkezetében kezdték el használni, a régi földtulajdonosokról megnevezve az adott területet. Az F pontban közöltek két volt tulajdonos nevét összekapcsolva jelölnek egy-egy nagyobb földterületet.

II. Személynév és egy köznév kapcsolatából alakult kételemű földrajzi nevek

A csoporton belül a köznévi alapelemű nevek számukat és használatuk gyakoriságát tekintve megelőzik a személynévi alapeleműeket. A személynévi megkülönböztető elem szerepe merőben eltér a közneveiktől, mert csak az identifikálás (kihalt személynevek) vagy a valakihez való tartozás, valaki mellett való lét (élő nevek) kifejezője.

Személynevek mint megkülönböztető elemek

A) Keresztnevek

1. Női keresztnév (becézve is) + köznév: Mária-major; Erzsébet-dűlő; Erzsébet-liget (bt.); Rózsi-bolt (bt.); Lája-major.

Keresztnév + -i képző + köznév: Máriai dűlő.

2. Férfi keresztnév (becézve is) + köznév: János-major, Lajos-major, X Pepinier-major (41); Árpád-zug (42), Gerzson-zug (38), László-zug (19. 173); X Jancsi-puszta (9. 98).

3. Egyelemű személynév + köznév: Az alapelemek jelentése szerint:

a) Víznevek: X Györk-ér (6: Györk Ér), X Gyula-fok (32: Gyula fok), Ivánfenék (10: Ivány fenék; 26: Ivány Fenék), X Iván-fok (44: Ivány fok), X Iván-tó (40: Iván tó), X Zován-ér (27: Sovan Er), X Zován-fenek (27: Zován Fenek), X Zovány-tó (5: Zovány tó).

b) Térszinformák nevei: X Iván-puszta (22. 112: Iván puszta), Ká-

roly-puszta (33: Károly puszta), X Károly-síkság (36: Károly síkság), Mihály-halom (28: Mihál Halom), Mihály-zug (42).

c) Gazdálkodástörténeti nevek: X Károly-föld (32: Károly föld), X Károly-major (34: Károly-major).

4. Egyelemű személynév + birtokos személyragos köznévi:

a) Víznevek: X Györk ere (26)~Györk eri (9. 102), X Iván ere (28: Iván Ere), X Iván foka (25: Iván Foka), X Óván foka (18. 68: Ován foka), X Zovány foka (5. 32).

b) Térzsinformanevek: Mihály halma (30: Mihály Halma), X Óván laposa (18. 68: Ován Lapossa).

c) Gazdálkodástörténeti nevek: X Mihály molna (5. II. 198: Mihály-molna), X Szentmihályegyháza (4. 115: Zentmihal eghaza), X Szentmihálytelke (5. II. 199).

d) Növénynevek: Márkus fája, László tövise (4. 112).

5. -i képzős egyelemű személynév + köznévi: X Gyulai erdő (6), X Gyulai fok (10), X Károli derék (28), X Károlyi forduló (9. 41), X Károlyi gát (26), X Károli sziget (26), X Károli szék (12. 43), X Károli telek (9. 21), X Károli út (6).

B) Családnevek

A személynévi megkülönböztető elemű és köznévi alapelemű nevek meghatározó tagja leggyakrabban családnév. (A nevek nagy száma miatt az alcsoportokat itt is tovább tagoltam az alapelemek jelentése szerint.)

1. Puszta családnév + alapelem (ritkán személyragozva):

a) Víznevek: Buga-sziget, Csikós-kút (bt.), Lőrinc kútja.

b) Térzsinformanevek: Bak-zug (42), Benke-zug, Gulyás-zug, Kardos-zug, Lux-zug, F. Nagy-zug, Patkós-zug, Perecz-zug (17. 130), Puskás-zug (38), Szatmári-zug, Vas-zug; X Gombos-halom (28: Gombos halom), X Szekeres-halom (43: Szekeres halom); Cserepes-puszta (20. 32: Cserepes puszta); X Cserepes semlyékje (12. 53: Cserepes semíkje); Marsi-part, Szekeres-part, Rakovics-part.

c) Gazdálkodástörténeti nevek: Bacsó-dűlő, Bak-dűlő, Bakucz-dűlő, Bernát-dűlő, Berta-dűlő, Botos-dűlő, Dorogi-dűlő, Dunai-dűlő, Lőrinc-dűlő, Nagy-dűlő, F. Nagy-dűlő, Pálfi-dűlő, Susán-dűlő, Szabó-dűlő, Szajvold-dűlő, Szemeti-dűlő, H. Tóth-dűlő, Vincze-dűlő; X Berta-tanya (20. 52), X Böge-tanya (4. 117), Cibulka-tanya, X Cserepes-tanya (22), Faze-

kas-tanya (4. 118), X Fekete-tanya (38), X Ferenci-tanya (39), X Hajdú-tanya (35), X Kárász-tanya (39), Kardos-tanya (38), Kató-tanya, X Kis-tanya (39), X Makra-tanya (39), X Mészáros-tanya (35), X Pap-tanya (40), X Sós-tanya (39), X Török-tanya (39); X Horák-szőlő (11. 34); Jenei-kert, Seres-kert; Bögre-major (41), Cserepes-major (24. 47); X Fazekas-gőzmalom (21. 125), Fazekasok-szélmalom (41), Göbel-malom (bt.), Merán-malom (bt.), Sitkei-malom (bt.) /14. 41), Szabó-kocsmá (bt.), Varsóci-kocsmá (bt.); Merán-kastély (bt.); Kató-gátórház; Bacsó-központ; Rákositelep (bt.); Kévésné boltja (bt.).

d) Növénynevek: Kardos-erdő, Kokovecz-erdő, Molnár-erdő, Cs. Nagy-erdő, Puskovics-erdő.

e) Közlekedést szolgáló tájrészek nevei: Makra lejáró (bt.).

2. Családnév + féle + köznév: Bakucz-féle tanya (17. 157), Kató-féle tanya (17. 234), Szuromi-féle tanya (7. 215); X Sánta-féle ház (bt.), X Iernai-féle ház (bt.); X Kecskeméti-féle kunyhó; Csáky-féle kastély (bt.); Radnai-féle iskola (bt.); X Politzer-féle birtok (16. 38), X Ióth-féle téglagyár (22. 80); Rózsa-féle kapu; X Lakatos-féle szőlő (10. 237), Pete-féle szőlő; Varró-féle föld.

3. Családnév + keresztnév + köznév: X Fekete Gyula-tanya (39); X Kató Lajos-tanya (35), X Török Mihály-tanya (23. 153); Gál Péter-zug; Ióth Károly-erdő.

4. Családnév + keresztnév + birtokos személyragos köznév: X Fazekas Károly tanyája (24. 221), X Fazekas Sándor tanyája (19. 239), X Kardos Gergely tanyája (9. 60), X B. Nagy János tanyája (9. 99), Csóka Sándor tanyaföldje (9. 44), Szalmári Pál tanyaföldje (9. 63); Kovács Károly háza (bt.), Schwarcz Sándor háza (bt. 14), X Farkas Gábor birtoka (40), Nagy Mihály földje (7. 183), Pál Károly udvara (bt., 17. 49).

5. Családnév + keresztnév + féle + köznév: Nagy Elek-féle tanya; Pap Pista-féle dűlő, Szelecki Gábor-féle dűlő, Ióth Imre-féle dűlő; X Fehér Imre-féle ház (bt., 17. 241), X Nagy István-féle ház (bt., 17. 62); Túri Erzsébet-féle házhely (bt., 16. 148); Z. Nagy Elek-féle iskola (bt., 17. 272); X Stern Mór-féle lak (bt., 15. 94).

6. Családnév + méltóságnév + köznév: X Dezső grófné major (41); Gróf Merán uradalom (17. 245).

7. Családnév + foglalkozás-, nép- vagy méltóságnév + birtokos sze-

mélyragos köznév: X Gróf Deseöffyné birtoka (40); X Mohl kasznár úr laka (bt., 14); X Sándor zsidó tanyája (19. 227); X Tóth kovács háza (bt., 19. 3); X Zambelli úr laka (bt., 14).

8. Méltóságnév + családnév + féle + köznév: X Gróf Sztáray-féle föld (16. 18); X Gróf Sztáray-féle közlegelő (16. 30).

9. Családnév + keresztnév + foglalkozás- vagy méltóságnév + birtokos személyragos köznév: Gyulai József gazda tanyája (17. 270); Pál Károly gazda udvara (bt., 17. 242).

10. Ragadványnev + családnév + köznév: X Ladányi Tóth-tanya (39), Réz Papp-tanya (41), Pisla Kardos-tanya.

11. Ragadványnev + családnév + féle + köznév: Pék Sánta-féle dőlő.

12. Családnév + keresztnév + -ék képző + birtokos személyragos köznév: X Botos Istvánék tanyája (7. 20).

Személynev alapelemként

Az eddig összegyűjtött anyagban csak egy ilyen nevet találtam. Ez az egy igen régi keletkezésű lehet. Megkülönböztető elemként melléknév szerepel benne: X Kis-Károly (10. 70).

III. Három- vagy többelemű földrajzi nevek

A harmadik csoportba azokat a neveket soroltam, amelyek egy nagyobb egységnek valamilyen kisebb részét jelölik, vagy amelyek egy másik földrajzi helyhez viszonyítanak. Tartalmazznak egy nagyobb egység kételemű neve mellett még egy vagy több köznévi tagot. A köznév lehet alapelem vagy megkülönböztető elem. A személynev az alap- vagy a megkülönböztető elem részeként szerepel.

1. Egyelemű személynev + köznév + köznévi alapelem: X Mihály-halomzug (28).

2. Egyelemű személynev + birtokos személyragos köznév + köznévi alapelem: X Mihály molna-halom (34).

3. Egyelemű személynev + -i képzős melléknév + köznévi alapelem: Ivánfenéki őrház (32: Iván főnői őrház); Gyulafoki dőlő; X Mihály-zugi hullámtér (16. 100); X Györgyikéri halom (4. 119).

4. Egyelemű személynev + -i képző + földrajzi név + köznév: X Káru-

lyi Tíkos-oldal (12. 23); X Károlyi Nagy-semlyék (13. 15).

5. Egyelemű személynév + -i képző + köznévfő + birtokos személyragos köznévfő alapelem: X Károlyi gát mellyéke (12. 78).

6. Családnév + féle + melléknév + köznévfő: X Kántor-féle erdősfített terület (17. 104).

7. Családnév + keresztnév + földrajzi névfő + -i képző + birtokos személyragos köznévfő: X Földi András páskomi földje (17. 236), X Nagy P. Imre korhányi földje (17. 236); Bak J. Mihály kengyelközi tanyája (17. 300), X R. Papp Sándor szigeti tanyája (17. 148), X Rácz András kuruttyolói tanyája (9. 108), X Tomka Mihály bikeri tanyája (17. 148), Török Mihály kuruttyolói tanyája (17. 94), X Vakarcs Lajos méhesi tanyája (17. 45).

8. Családnév + keresztnév + földrajzi névfő vagy ragos köznévfő + -i képző + köznévfő: X Gulyás Gáborné-féle kuruttyolói szántó (17. 223); X Hutter Konrád-féle háználi kocsmá (bt. 7).

9. Azonos alapelemű földrajzi nevek mellérendelt kapcsolatából alakult összefoglaló megnevezés: Mihály-Kurta-Mérges-zug (29).

10. Melléknév + személynév + köznévfő: Külső-Mihály-zug.

E rendszerezést és a számbavett nevek mennyiségét áttekintve, könnyen belátható, hogy a község teljes névanyagában nem elhanyagolható a személynévfő előzményt tartalmazó földrajzi nevek csoportja. A Körösladányhoz hasonló természeti adottságú településeken várható is a személynévfő nagy számú jelenléte a helynevekben. A viszonylagos egyenletes sík felszínnel, a kevés természeti képződménnyel szemben e vidéken nagy jelentősége volt a föld, az építmények birtoklásának, használatának. A község lakói -- az ott élő embereket és birtokaikat ismerve -- sok esetben a földtulajdonuk és tanyájuk, házuk, azok helyzete alapján tájékozódtak, és igazították el embertársaikat, vagyis jelölték a nagyobb területek kisebb egységeit. Különösen a XIX. század végén és a XX. század első felében nőtt meg ezeknek a neveknek a száma, a földosztások, a tagosítások és a tanyarendszer kialakulása után.

A pontos, számszerű és százalékos összehasonlításokat mellőzve, a feldolgozás egyszeri áttekintése után is azonnal kiviláglik, hogy a személynévfő tartalmazó földrajzi nevek csoportján belül a kételemű nevekből lényegesen több van, mint a másik két csoportban. Ezekben (egy kivétel-

lel) a személynévek a megkülönböztető elemek, a köznevek pedig az alap-
elemek. Az utóbbiak a jelölő, azonosító funkció legfőbb hordozói. A személynévek itt legtöbbször a zug, a dőlő és a tanya mellett állnak az azonos típusú földrajzi egységek egymástól való megkülönböztetésére.

Kiderült az áttekintésként az is, hogy a megkülönböztető keresztnévek a régebbi századokban voltak gyakoribbak, az utóbbi száz évben pedig a családneveket használták erre elsősorban.

A harmadik csoportban tárgyalt három- vagy többelemű nevek többsége régi írásos anyagból került elő, tehát a hivatalos érintkezésben nagyobb lehetett a szerepük.

A kételemű nevek nagy részét még az idős emberek fel tudják idézni emlékeikből, de egyre kevesebben és kevesebbet használják azokat. A legnagyobb mértékű csökkenés ezek között várható. Sajnos, a tájban végbement egyhangúsodást követi a névhasználat szegényedése.

FORRÁSJEGYZÉK

ORKMÁNYTÁRAK, HELYSÉGNÉVTÁRAK, FÜLDOLGOZÁSOK, TANULMÁNYOK

1. Magyarország helységnévtára. 1956. Bp., 1956.
2. É. Kiss Sándor: Révész Imre 1853. évi helynévgyűjteménye. Magyar Névtani Dolgozatok. 21. sz. ELTE Bp., 1981.
3. Győrffy György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. I. Bp., 1963.
4. Békés megye régészeti topográfiája. IV/1. A szeghalmi járás. Szerk. Bakai Kornél és Torma István. Bp., 1982.
5. Dr. Karácsonyi János: Békés vármegye története. I--III. Gyula, 1896.

LEVÉLTÁRAK, IRATTÁRAK ADATAI

6. Növedéknapló. Körösladány. 1879. Országos Széchényi Könyvtár (a továbbiakban: OSZK). K 778.
7. Körösladány község tanácsülési jegyzőkönyve. 1836--1842. Békés Megyei Levéltár (a továbbiakban: BML). V. 322. A. a. 1.

8. Körösladány peres jegyzőkönyve. 1793--94. BML V. 322. A. a. 3.
9. Bírói feljegyzések. Körösladány. 1802--1869. BML V. 322. A. b. 1.
10. Testamentum-könyv. Körösladány. 1764--1840. BML V. 322. A. b. 2.
11. Körös-Ladány Helysége Prothocolluma. 1833--1870. BML V. 322. A. b. 3.
12. Liber Fundualis Possessionis. Körös=Ladány. 1822--23. BML V.
322. A. b. 4.
13. Liber Fundualis Possessionis. Körös=Ladány. 1824. BML V. 322.
A. b. 5
14. Körösladány közgyűlési jegyzőkönyve. 1855--1876. BML V.
322. B. a. 1.
15. Körösladány közgyűlési jegyzőkönyve. 1877--1884. BML V.
322. B. a. 2.
16. Körösladány publikációs könyve. 1932--36. BML V. 322. B. b. 135.
17. Körösladány község dobolási főkönyve. 1938. BML V. 322. B. b. 136.
18. A Harruckern-család levelei. 1412--1779. Magyar Országos Levéltár
(a továbbiakban: MOL). P. 418. 4. cs. Fasc. J 1--90.
19. A körösladányi Katolikus Egyház keresztelési anyakönyve.
II. 1827--71.
20. A körösladányi Katolikus Egyház keresztelési anyakönyve.
IV. 1891--1916.
21. A körösladányi Katolikus Egyház halotti anyakönyve. II. 1841--1876.
22. A körösladányi Református Egyház keresztelési anyakönyve.
VII. 1904--1917.
23. A körösladányi Református Egyház halotti anyakönyve. VI. 1888--1904.
24. A körösladányi Református Egyház halotti anyakönyve. VII. 1904--1933.

TÉRKÉPEK

25. A Hármás-Körös mentén húzódó Gyoma és Körösladány közötti gát térképe. 1822. MOL S 12. Div. XIII. No. 572.
26. Mappa ex Libens. Diventiculom Mehes. Praedium Fáás. 1788. BML T 48.
27. A II. József-féle kataszteri felmérés térképe. 653. Körösladány.
467--75. sz. 1787--1788. MOL S 77.
28. Huszár Mátyás: A Tisza mellékfolyói. A három Körös-ág egész folyása.
67. szelvény. 30--31. lap. 1822. MOL S 80.

29. Körösladány község kataszteri térképe. 1916. OSZK, 1880/1--2. TK.
30. (A Harruekern domínium térképe). Év nélkül. BML T 47.
31. Hitbizományi birtok, Fás. 1909. BML T 115.
32. Sebes-Körös vízrajzi térképe. Év nélkül. BML T 134.
33. Gönczy Pál: Békés megye térképe. 1888. BML T 232.
34. Ivánfenéki Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat átnézeti térképe.
Év nélkül. BML T 252.
35. Békés Vármegye közúti és kőhánya térképe. 1918. BML T 233.
36. Magyarország területén alakult ármentesítő és belvízszabályozó társu-
latok átnézeti térképei. XVII. szelvény. 1892. BML T 254.
37. Békés vármegye térképe. 1903. OSZK TK 1880./1--2.
38. A Sebes-Körös helyszínrajza. Év nélkül. Körös Vidéki Vízügyi Igaz-
gatóság, Gyula (a továbbiakban: KVVI).
39. Sebes-körösi Társulat árvédelmi helyszínrajzai. 1890 után KVVI 1387.
40. Ivánfenéki Ármentesítő Társulat védtöltésének helyszínrajza.
Év nélkül. Országos Vízügyi Levéltár VI. 11. 2.
41. Körösladány átnézeti térképe. 1901. KVVI 631. 2.
42. A Körös-vidék turistatérképe. Kartográfiai Vállalat. Bp., 1986.
43. Körösladány szelvényezése az első katonai felmérések alapján 1783.
Hadtörténelmi Térképtár B. IX. a. 527. Coll. XXII. Sect. 23.,
24., XXIII. 23.
44. Losonczi József: A Hármas-Körös és Berettyó vizeinek földtérképe.
1806.

IRODALOM

1. BENKŐ Loránd (1947): A Nyárádmente földrajzi nevei. MNyTK. 74. sz.
(1947).
2. INCZEFI Géza (1970): Földrajzi nevek névtudományi vizsgálata.
Akadémiai Kiadó, Bp., (1970).
3. KÁZMÉR Miklós (1957): Alsó-Szigetköz földrajzi nevei.
MNyTK. 95. sz., (1957).
4. LŐRINCZE Lajos (1967): Földrajzi neveink élete. Magyar Nyelvjárások
XIII. 3--27. Debrecen, (1967).

5. J. SOLTIÉSZ Katalin (1979): A tulajdonnév funkciója és jelentése. Akadémiai Kiadó, Bp., 1979.
6. SZABÓ T. Attila (1940): A személynevek helyneveinkben. Műgy. U. 81--123.

ABSTRACT: (Personal names in the geographical names of a Hungarian village, Körösladány) Like in other similar villages, many of the geographical names have had antecedents of personal names. Because of the relatively plain surface with few striking and lofty formations, the names of the owners and proprietors had a great importance. People orientated after the owners' names of the houses, buildings and manors.

The majority of these geographical names consist of two parts: a personal name and a common noun. Centuries ago christian names and in the last hundred years mainly family names were used to nominate certain territories and objects.

After the redistribution of landed property and organizing the co-operatives, there is no need of using the traditional geographical names any more, which makes the terminology unvaried and monotonous.